

Utlendingsdirektoratet
Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Kopi til:
Justis- og beredskapsdepartementet

Oslo, 13.06.2016

Bekymring vedrørende bruk av begrensede tillatelser til enslige mindreårige asylsøkere på grunn av mangel på pass

NOAS har fått kjennskap til en økende bruk av begrensede tillatelser til enslige mindreårige asylsøkere etter utlendingslovens § 38 femte ledd, jf. utlendingsforskriftens § 8-12 annet ledd, på grunn av mangel på pass. Vi forstår det slik at disse tillatelsene gis til barn ned i 12-årsalderen, hovedsakelig afghanske mindreårige. NOAS er svært bekymret for denne praksisen.

I utgangspunktet mener vi ikke det er problematisk å be enslige mindreårige om å skaffe pass. Vi oppfatter imidlertid at det er flere utfordringer knyttet til de begrensede tillatelsene, både praktiske og når det gjelder konsekvensene de begrensede tillatelsene har for barnas psykiske helse. Vi er særlig bekymret dersom prosessen for å få opphevet begrensningen tar mange måneder.

Ikke til barnas beste

Gjennom samtaler med ansatte på omsorgssentre og representanter/verger har vi fått kjennskap til at de begrensede tillatelsene har en negativ påvirkning på barnas psykiske helse. Tillatelsene skaper stor usikkerhet hos de mindreårige om deres framtid. Det er en belastning for barna å leve i uvisshet om deres videre situasjon i Norge. Dette gjør det vanskeligere for dem å konsentrere seg om skolen, og hemmer integrering. Utfordringer med å få tak i pass for mindreårige uten grunnlagsdokumenter, kan bidra til at prosessen tar lang tid. Slik vi har forstått det vil barn med slike begrensede tillatelser ikke bosettes. Det kan derfor ta betydelig lenger tid før bosetting, som er negativt for barna.

NOAS har kontaktet Bufetat for å høre hvordan de opplever situasjonen. Som svar på NOAS' henvendelse, skriver Bufetat region Øst følgende:

For disse barna stilles det krav til identifikasjonspapirer, noe som de fleste barn i omsorgssenter mangler. Tidligere ble disse barna bosatt i påvente av bekreftelse av identitet, men i tillegg til disponeringsbrev nr 5/2014 ble Bufetats regioner gitt et oppdrag om å stanse bosetting av personer med begrenset oppholdstillatelse i påvente av dokumentert identitet. Det tar lang tid og mye ressurser å få dette på plass, og det er flere av barna som har ventet i opp mot ett år i omsorgssentre. Det er også sannsynlig at oppholdstiden vil øke for denne barnegruppen som helhet. Barn som får denne type vedtak er i en uavklart situasjon i perioden

det tar å få avklart identitet, og vi erfarer at dette er en krevende og frustrerende situasjon for barna. Vi vurderer fortløpende hvordan vi kan ivareta barna på en best mulig måte. Det var pr. første tertial 50 barn som ventet på bekreftelse av identitet i før de kunne bosettes og tallet fortsetter å øke.

Psykologer i Bufetat som jobber direkte med barna, skriver følgende som svar på NOAS' henvendelse:

Som psykologer i arbeid med enslige mindreårige asylsøkere erfarer vi at barna med midlertidig opphold 38,5 kjenner på usikkerhet knyttet til fremtiden i Norge, og at et slikt vedtak kan gå utover motivasjonen de har mht å delta på hverdagslige aktiviteter slik som skole og trening. Barna med et slikt vedtak erfarer at andre barn får opphold og flytter fra avdelingen, mens de må bli igjen. Vi erfarer at enslige mindreårige er sårbare mht relasjonsbrudd, og at slike brudd kan bidra til at barna isolerer seg sosialt. Gitt at de aller fleste barna sier at de tenker mer og bekymrer seg mer når de er alene, er sosial isolasjon ofte forenlig med forhøyet symptomtrykk for denne gruppen. Som psykologer er vi derfor bekymret for den mentale helsen til barn med midlertidig opphold 38,5.

Det er videre uklart for NOAS hvem som skal betale for eventuell reise og overnatting for de mindreårige som bor utenfor Oslo når de skal søke om pass ved ambassade/konsulat, og hvem som skal betale avgiften for å søke om pass. Utgiftene kan samlet sett utgjøre flere tusen kroner.

Vanskelig situasjon for representanter/verger

Det er NOAS' inntrykk at representanter/verger har mangelfull informasjon om hva de bør foreta seg når det gis begrensede tillatelser. Dersom det er representantens/vergens oppgave å sørge for at det søkes om pass, bør det informeres tydelig om det. Vi kjenner til et tilfelle der en 14 år gammel enslig mindreårig fra Eritrea fikk begrenset tillatelse i januar i år, og der vergen ennå ikke har foretatt seg noe for å oppheve begrensningen. Gutten har nå svekket psykisk helse.

Slik vi forstår det, får representanter/verger ikke dekket eventuelle reisekostnader og overnatting i forbindelse med reise til Oslo for å skaffe pass. De får heller ikke godtgjørelse for tiden de bruker på dette. Om representanten/vergen bor i andre deler av landet, kan det gå med to dager og medføre utgifter på flere tusen kroner. Ikke alle representanter/verger har anledning til å betale for dette selv.

Vi frykter at den vanskelige situasjonen for representanter/verger vil gjøre at de mindreårige ikke får den hjelpen de trenger for å oppheve begrensningen i tillatelsen.

Vi har følgende spørsmål til UDI:

- Hvilke vurderinger av barnets beste blir gjort i sakene? Dvs. hvilken avveining gjør UDI mellom behovet for begrensning i tillatelsen og de negative effektene det innebærer for barna?
- Vil disse sakene bli prioritert hos UDI? Dvs. dersom en mindreårig skaffer pass, hva er saksbehandlingstiden før UDI opphever begrensningen?
- Hva er UDIs praksis i tilfellet det viser seg vanskelig for den mindreårige å skaffe pass og/eller søknadsprosessen tar svært lang tid? Vil det i slike tilfeller være mulighet for å oppheve begrensningen uten pass? I tilfellet det finnes en slik mulighet, informeres det om dette, slik at de mindreårige og representantene/vergene vet at de må opplyse UDI om eventuelle utfordringer med passøknaden?

- Vil det ha noen betydning for UDIs vurdering av saken dersom en mindreårig fyller 18 år innen begrensningen er opphevet?
- Hvem betaler for eventuell reise og opphold for enslige mindreårige som bor i andre deler av landet og skal søke om pass ved ambassade/konsulat i Oslo?
- Hvem skal betale avgiften for å søke om pass?

Vi har følgende spørsmål til Fylkesmannen i Oslo og Akershus:

- Hvilken informasjon får representantene/vergene om hva som er deres oppgaver/ansvar ved slike begrensede tillatelser?
- Er det forventet at representantene/vergene skal bli med den mindreårige til ambassaden på frivillig basis, dvs. uten å få godtgjørelse for dette?
- Er det forventet at representanten/vergen skal bruke private midler til eventuell reise/overnatting for å bli med den mindreårige for å søke pass på ambassade/konsulat i Oslo?

Vi håper på raskt svar på spørsmålene, da vi oppfatter situasjonen som alvorlig for barna det gjelder.

Med vennlig hilsen
Norsk organisasjon for asylsøkere

Ann-Magrit Austenå
generalsekretær

Mona Reigstad Dabour
rådgiver